

Sygnatura akt II Ca 58/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 kwietnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Katarzyna Serafin-Tabor
Sędziowie:	SO Anna Nowak SR del. Jarosław Tyrpa (sprawozdawca)
Protokolant:	sekretarz sądowy Sebastian Kurdziel

po rozpoznaniu w dniu 9 kwietnia 2014 r. w Krakowie

na rozprawie

sprawy z powództwa A. S.

przeciwko E. Ż. i Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek apelacji strony pozwanej Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W.

od wyroku Sądu Rejonowego dla Krakowa - Podgórze w Krakowie

z dnia 16 października 2013 r., sygnatura akt I C 871/11/P

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie II w ten sposób, że nadaje mu brzmienie: „II. zasądza od pozwanej E. Ż. na rzecz powoda A. S. kwotę 18 750 (osiemnaście tysięcy siedemset pięćdziesiąt) złotych z odsetkami ustawowymi od dnia 9 sierpnia 2011 roku do dnia zapłaty;” oraz w punkcie IV w ten sposób, że nadaje mu brzmienie: „IV. zasądza od pozwanej E. Ż. na rzecz powoda kwotę 3798 (trzy tysiące siedemset dziewięćdziesiąt osiem) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu;”, a po punkcie IV dodaje punkt V w brzmieniu: „V. zasądza od powoda na rzecz strony pozwanej Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 2417 (dwa tysiące czterysta siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.”;

2. zasądza od powoda na rzecz strony pozwanej Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 2138 (dwa tysiące sto trzydzieści osiem) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

UZASADNIENIE

Wyroku z dnia 9 kwietnia 2014 roku

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 16 października 2013 r. Sąd Rejonowy dla Krakowa – Podgórze w Krakowie umorzył postępowanie w zakresie żądania zasądzenia kwoty 3 500 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 9 sierpnia 2011 r. do dnia zapłaty (pkt I), zasądził od pozwanych Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej i E. Ż. na rzecz powoda A. S. kwotę 18 750 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 9 sierpnia 2011 r. do dnia zapłaty z zastrzeżeniem, że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego (pkt II), w pozostałym zakresie powództwo oddalił (pkt III) oraz zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 3 798 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt IV).

Za bezsporne Sąd Rejonowy przyjął to, że w dniu 2 sierpnia 2010 r. na podstawie ustnej umowy powód A. S. dostarczył samochód marki P. (...) o nr VIN (...) wyprodukowany w 2004 r. do warsztatu samochodowego należącego do pozwanej E. Ż., prowadzącej działalność gospodarczą pod firmą (...) - France (...). Po naprawie wtryskiwaczy, w dniu 13 sierpnia 2010 r. mechanicy zatrudnieni przez pozwaną E. Ż. odbyli jazdę próbną wymienionym pojazdem, w trakcie której pojazd zapalił się. Koszty naprawy spalonego samochodu powoda przekraczają jego wartość. W czasie zdarzenia z dnia 13 sierpnia 2010 r. pozwana E. Ż. była ubezpieczona od odpowiedzialności cywilnej u pozwanego Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. na podstawie umowy ubezpieczenia W. E. stwierdzonej polisą nr (...). Dotychczas nie wypłacono powodowi odszkodowania za zniszczenie samochodu.

Ponadto Sąd Rejonowy poczynił następujące ustalenia faktyczne. Umowa ubezpieczenia W. E. stwierdzona polisą nr (...), zawarta pomiędzy pozwanymi E. Ż. i Towarzystwem (...) S.A. została podpisana w dniu 14 sierpnia 2009 r. na okres od dnia 15 sierpnia 2009 r. do dnia 14 sierpnia 2010 r., obejmowała zatem dzień zdarzenia powodującego szkodę. Na podstawie tej umowy E. Ż. była ubezpieczona od odpowiedzialności cywilnej za szkody związane z prowadzeniem działalności gospodarczej i posiadaniem mienia wykorzystywanego do prowadzenia tej działalności do sumy ubezpieczenia wynoszącej 50 000 zł oraz dodatkowo także za szkody wynikłe z wadliwego wykonania czynności, prac lub usług do sumy ubezpieczenia wynoszącej 50 000 zł. Sąd Rejonowy przytoczył treść § 34 ust. 1, § 34 ust. 11 pkt 6 oraz § 39 ust. 1, 2 i 4 Ogólnych Warunków Ubezpieczenia W. E. z dnia 15 października 2006 r. Ze wskazanych regulacji wynikało, że ubezpieczenie pozwanej obejmuje zakres podstawowy - odpowiedzialność cywilną za szkody osobowe i rzeczowe, którą ubezpieczający ponosi w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej i posiadaniem mienia wykorzystywanego w tej działalności, jeżeli wypadek miał miejsce w okresie ubezpieczenia, oraz zakres rozszerzony - za szkody osobowe i rzeczowe spowodowane przez wypadki powstałe w okresie ubezpieczenia po przekazaniu odbiorcy przedmiotu czynności, prac lub usług świadczonych przez ubezpieczającego wynikłe z wadliwego wykonania tych czynności, prac lub usług. W wyniku pożaru samochodu powoda podczas jazdy próbnej wykonywanej w dniu 13 sierpnia 2013 r. przez mechaników pracujących dla pozwanej E. Ż. interweniowała Państwowa Straż Pożarna, która nie ustaliła przyczyny pożaru. Na podstawie opinii biegłego z zakresu techniki samochodowej Sąd Rejonowy ustalił, że przyczyną opisanego pożaru było nie założenie przewodu przelewowego układu zasilania przez pracownika warsztatu pozwanej E. Ż. podczas wymiany wtryskiwaczy. W przewodzie przelewowym układu zasilania nie ma zabezpieczeń powodujących wyłączenie dopływu paliwa, które podsycaloby pożar. W dniu pożaru wartość pojazdu wynosiła 19 000 zł brutto, a po jego uszkodzeniu 250 zł brutto.

W ocenie Sądu Rejonowego w stosunku do pozwanej E. Ż. na podstawie art. 474 zd. 1 k.c. powództwo było uzasadnione do kwoty stanowiącej różnicę pomiędzy wartością samochodu w dniu zdarzenia, ustaloną na kwotę 19 000 zł brutto a jego wartością po uszkodzeniu ustaloną na 250 zł brutto. Zobowiązaniem in solidum z pozwaną był jej ubezpieczyciel od odpowiedzialności cywilnej Towarzystwo (...) S.A. Szkoła powstała w dniu 13 sierpnia 2010 r. wynikała z wadliwego wykonania usługi przez mechaników pracujących dla pozwanej, zatem na podstawie umowy ubezpieczenia z dnia 14 sierpnia 2009 r. ubezpieczyciel ponosi odpowiedzialność za szkody wynikłe z wadliwego wykonania czynności, prac lub usług do sumy ubezpieczenia wynoszącej 50 000 zł. Bez znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy była okoliczność, że pozwana nie ubezpieczyła się od odpowiedzialności cywilnej za szkody w pojazdach mechanicznych i innych rzeczach znajdujących się w pieczy, pod nadzorem lub pod kontrolą ubezpieczającego, także treść § 34 ust. 11 pkt 6 Ogólnych Warunków Ubezpieczenia. Sąd pierwszej instancji wskazał, że umowa ubezpieczenia z dnia 14 sierpnia 2009 r. nie obejmowała ubezpieczenia dotyczącego odpowiedzialności cywilnej za szkody związane z uszkodzeniem, zniszczeniem lub utratą rzeczy ruchomych przekazanych lub udostępnionych ubezpieczającemu w celu wykonania ich obróbki, naprawy, kontroli czyszczenia lub innych podobnych czynności w ramach świadczonej

usługi świadczonej przez ubezpieczającego, spowodowane przez wypadki spowodowane podczas dokonywania tych czynności, natomiast zakresem ubezpieczenia objęte były szkody osobowe i rzeczowe spowodowane przez wypadki powstałe w okresie ubezpieczenia po przekazaniu odbiorcy przedmiotu czynności, prac lub usług świadczonych przez ubezpieczającego wynikłe z wadliwego wykonania tych czynności, prac lub usług. Wskazując na wątpliwości co do chwili przekazania odbiorcy przedmiotu czynności (§ 39 ust. 4 OWU) i powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego Sąd Rejonowy podał, że niejednoznaczności i wątpliwości do co postanowień ogólnych warunków ubezpieczenia należy interpretować na korzyść poszkodowanego. Sąd Rejonowy uznał, że doszło do ziszczenia się wypadku ubezpieczeniowego, bowiem w rozumieniu § 39 ust. 4 OWU szkoda powstała po zakończeniu zleconych przez powoda prac, w okresie jazdy próbnej po dokonaniu wymiany wtryskiwaczy. Strona pozwana ponosi zatem odpowiedzialność gwarancyjną za szkodę powstałą w pojeździe powoda, będącą skutkiem wadliwej naprawy. O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. i art. 100 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku w zakresie punktów III i IV wywiodła strona pozwana Towarzystwo (...) "W." S.A. w W.. Wyrokowi zarzuciła obrazę prawa materialnego, a to art. 805 § 1 k.c. w zw. z § 39 i § 40 OWU E.; ewentualnie art. 805 § 1 k.c. w zw. z treścią polisy ubezpieczenia i § 39 ust. 5 OWU E.

Naruszenia art. 805 § 1 k.c. w zw. z § 39 i § 40 OWU E. apelująca spółka upatrywała w przyjęciu, iż w sprawie znajdzie zastosowanie klauzula z § 39, podczas gdy szkoda mogłaby być objęta ubezpieczeniem w przypadku rozszerzenia umowy ubezpieczenia o klauzulę zawartą w § 40 OWU, czego pozwana nie uczyniła. Apelujący za kluczową dla rozstrzygnięcia kwestię uznał ustalenie, czy wypadek zaszedł w chwili, gdy przedmiot czynności znajdował się we władztwie ubezpieczonego, czy też powstał już po przekazaniu odbiorcy przedmiotu czynności. Wskazał, że brak podstaw powoływania się na § 39 ust. 4 OWU bowiem zapisy OWU są jasne, nie doszło do braku przekazania pojazdu powodowi, a znajdował się on ciągle w pieczy, pod nadzorem i kontrolą pozwanej, zatem odpowiedzialność strony pozwanej byłaby uzasadniona w sytuacji rozszerzenia przez pozwaną umowy ubezpieczenia o treść § 40 OWU.

Zarzucając naruszenie 805 § 1 k.c. w zw. z treścią polisy ubezpieczenia i § 39 ust. 5 OWU E. strona pozwana wskazała, że w przypadku uznania zdarzenia za powstałe w okolicznościach uzasadniających przyjęcie klauzuli z § 39 OWU, Sąd Rejonowy powinien także zmniejszyć odszkodowanie należnego powodowi od strony pozwanej o kwotę 400 zł tytułem franszyzy redukcyjnej.

Wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie III poprzez oddalenie powództwa w całości w stosunku do strony pozwanej (...) S.A. w W., ewentualnie o zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kwoty 400 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 9 sierpnia 2011 r. do dnia zapłaty oraz oddalenie powództwa w tym zakresie w stosunku do pozwanej; w pkt IV zasądzenie od powoda na rzecz strony pozwanej (...) S.A. w W. kosztów procesu według norm przepisanych, a także o zasądzenie od powoda na rzecz apelującego kosztów procesu według nom przepisanych za postępowanie odwoławcze.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego. Wskazał, że wbrew twierdzeniom strony pozwanej postanowienia § 39 ust. 4 OWU nie są jednoznaczne bowiem wprowadza on inną definicję momentu przekazania rzeczy niż to wynika z regulacji kodeksu cywilnego, a treść wskazanego przepisu nie precyzuje o jakiego rodzaju wątpliwości chodzi.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

W świetle łączącej pozwaną E. Ż. ze stroną pozwaną umowy ubezpieczenia, stwierdzonej polisą numer (...) (k. 16) ubezpieczenie obejmowało zakres podstawowy: o.c. związane z prowadzeniem działalności gospodarczej i posiadaniem mienia wykorzystywanego w tej działalności oraz zakres rozszerzony wyłącznie w wariantcie OC za szkody wynikłe z wadliwego wykonania czynności, prac lub usług. W szczególności, co istotne dla rozpoznania niniejszej sprawy, a co umknęło uwadze Sądu pierwszej instancji, nie obejmował on odpowiedzialności za szkody w rzeczach ruchomych przekazanych ubezpieczającemu w celu wykonania obróbki, naprawy, kontroli, czyszczenia lub innych podobnych czynności (§ 42 ogólnych warunków ubezpieczenia), skoro nie zaznaczono tego wariantu w polisie. Dla rozpoznania niniejszej sprawy bez znaczenia jest przy tym zarzucane przez stronę pozwaną nie objęcie zakresem

ubezpieczenia szkody w rzeczach ruchomych przekazanych ubezpieczającemu w celu wykonania obróbki, naprawy i kontroli, czyszczenia lub innych podobnych czynności (§ 40). Również w § 40 ust. 2 pkt 2 wyłączono bowiem z zakresu ubezpieczenia wypadki powstałe podczas dokonywania czynności przez ubezpieczającego.

Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że Sąd Rejonowy uznał za niejasne ogólne warunki ubezpieczenia, czym uzasadnił konieczność ich korzystnej interpretacji na rzecz pozwanego. Sąd Okręgowy zarzutu tego nie podziela.

Zauważyć bowiem należy, że z zakresu podstawowego odpowiedzialności cywilnej związanej z prowadzeniem działalności gospodarczej i posiadaniem mienia wykorzystywanego w tej działalności wyłączono odpowiedzialność za szkody związane z uszkodzeniem, zniszczeniem lub utratą rzeczy ruchomych przekazanych lub udostępnianych ubezpieczonemu w celu wykonania ich obróbki, naprawy, kontroli, czyszczenia lub innych podobnych czynności w ramach usługi świadczonej przez ubezpieczającego, spowodowane przez wypadki powstałe podczas dokonywania tych czynności, co wynika wprost z § 34 ust. 11 pkt 6 ogólnych warunków umów. W zakresie rozszerzonym odpowiedzialności cywilnej (związanej z prowadzeniem działalności gospodarczej i posiadaniem mienia wykorzystywanego w tej działalności w wybranym przez ubezpieczoną wariantcie odpowiedzialności za szkody wynikłe z wadliwego wykonania czynności prac lub usług) rozszerzono zakres odpowiedzialności za szkody spowodowane przez wypadki powstałe w okresie ubezpieczenia po przekazaniu odbiorcy przedmiotu czynności, prac lub usług świadczonych przez ubezpieczającego wynikłe z wadliwego wykonania tych czynności, prac lub usług. Wyraźnie jednak zaznaczono, że zastosowanie znajdują wszystkie pozostałe, niezmienione niniejszym paragrafem postanowienia ogólnych warunków umów, w tym wyłączenia określone w § 34 (§ 39 ust. 1 ogólnych warunków umów). Oznacza to, że rozszerzenie odpowiedzialności na szkody powstałe po przekazaniu przedmiotu czynności, prac lub usług, o ile wyniknęły one z wadliwego wykonania tych usług nie obejmuje szkód spowodowanych przez wypadki powstałe podczas dokonywania tych czynności. O niejasności w tym względzie nie może być mowy. Jednocześnie odrębne objęcie ochroną ubezpieczeniową właśnie takich wypadków przewidziane zostało w § 42 ogólnych warunków ubezpieczenia. Zgodnie z postanowieniami tego przepisu rozszerza się zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną ubezpieczającego za szkody rzeczowe związane z ubezpieczeniem lub zniszczeniem rzeczy ruchomych przekazanych lub udostępnionych ubezpieczającemu w celu wykonania ich obróbki, naprawy, kontroli, czyszczenia lub innych podobnych czynności w ramach świadczonej usługi, spowodowane przez wypadki powstałe w okresie ubezpieczenia podczas dokonywania tych czynności.

Takie ukształtowanie odpowiedzialności ubezpieczyciela nie stanowi o niejasnościach ogólnych warunków ubezpieczenia, skoro wprost z nich wynika, że, aby ochroną ubezpieczeniową zostały objęte wypadki powstałe podczas dokonywania czynności, konieczne jest rozszerzenie zakresu ubezpieczenia w tym zakresie. Poza sporem jest, że strony umowy ubezpieczenia nie objęły zakresem ubezpieczenia tego ryzyka, co wynika wprost z polisy. Nie można również zgodzić się ze stwierdzeniem Sądu Rejonowego, że zakres ubezpieczenia, który nie został objęty polisą dotyczy odpowiedzialności cywilnej za zniszczenie w inny sposób niż na skutek wadliwego wykonania czynności, prac lub usług samochodów pozostawionych w warsztacie pozwanej. Zakres ten, co wynika wprost z brzmienia § 42 ogólnych warunków ubezpieczenia, który Sąd Rejonowy całkowicie pominął w swoich rozważaniach, dotyczy właśnie odpowiedzialności za wypadki powstałe podczas dokonywania czynności konieczne jest rozszerzenie zakresu ubezpieczenia w tym zakresie. Dodać jeszcze należy, że pojęcie wypadku zostało wprost zdefiniowane w ogólnych warunkach ubezpieczenia i jest nim zdarzenie polegające na uszkodzeniu ciała, rozstroju zdrowia, utracie, uszkodzeniu rzeczy ruchomych lub nieruchomości, powodujące szkodę (§ 2 pkt 33).

Powyższe uprawnia do przyjęcia, że odpowiedzialność strony pozwanej jest uzależniona jedynie od stwierdzenia, czy wypadek powstał po przekazaniu powodowi samochodu przez E. Ż.. Jest tak dlatego, że zakresem ubezpieczenia niewątpliwie nie były objęte wypadki powstałe podczas dokonywania czynności przez pracowników E. Ż. (§ 42). Na obecnym etapie strona pozwana nie kwestionuje już tego, że uszkodzenie pojazdu powstało wskutek wadliwej naprawy.

Sąd Rejonowy uznając, że do zdarzenia ubezpieczeniowego doszło po zakończeniu zleconych przez powoda prac (wymiany wtryskiwaczy) oparł się w tym względzie na treści § 39 ust. 4 ogólnych warunków ubezpieczenia,

który stanowi, że w razie wątpliwości za moment przekazania odbiorcy przedmiotu czynności, prac lub usług świadczonych przez ubezpieczającego przyjmuje się chwilę, w której została dokonana ostatnia czynności faktyczna związana z realizacją całości lub formalnie wyodrębnionego etapu tych czynności, prac lub usług. Niewątpliwie jednak momentem decydującym o powstaniu odpowiedzialności strony pozwanej jest moment przekazania odbiorcy przedmiotu czynności, prac lub usług, co wynika wprost z ust.1 § 39 ogólnych warunków ubezpieczenia. Do takiego przekazania nie doszło, co w sprawie pozostaje poza sporem. Samochód powoda nadal znajdował się w dyspozycji pozwanej E. Ż., a same czynności podejmowane przez jej pracowników nie zostały jeszcze zakończone. Skoro odpowiedzialność strony pozwanej powiązana jest z chwilą przekazania samochodu odbiorcy (powodowi), które to przekazanie nie miało miejsca, to brak było podstaw do odwoływania się do ust. 4 § 39 ogólnych warunków ubezpieczenia. W sprawie nie ma bowiem wątpliwości, że nie doszło do przekazania samochodu powodowi, a przepis ten znajduje zastosowanie wyłącznie w sytuacji, gdy zachodzą wątpliwości z określeniem chwili przekazania, co wprost wynika z jego brzmienia.

Ponadto w sprawie pozostaje poza sporem, że wypadek ubezpieczeniowy powstał w trakcie jazdy próbnej wykonywanej przez pracownika pozwanej E. Ż.. Oznacza to, że nie została jeszcze zakończona ostatnia czynność faktyczna związana z realizacją całości. Już bowiem samo pojęcie jazda próbna wskazuje na to, że mieści się ono w zakresie czynności faktycznej wykonywanej przez pozwaną E. Ż. (§ 39 ust. 4).

Powyższe oznacza, że powstanie wypadku ubezpieczeniowego nastąpiło podczas dokonywania czynności w warsztacie pozwanej, przed przekazaniem samochodu powodowi. Zaistnienie wypadku w takich okolicznościach nie było objęte umową ubezpieczenia, co skutkuje stwierdzeniem bezzasadności powództwa względem strony pozwanej. To skutkowało zmianą wyroku w zaskarżonej części. Zmianie uległ również zaskarżony punkt IV wyroku, bowiem stronę pozwaną należało uznać za wygrywającą w całości niniejszy spór, co z kolei skutkowało zasądzeniem na jej rzecz od powoda kosztów procesu w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji.

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. a na ich kwotę złożyła się opłata od apelacji oraz wynagrodzenie pełnomocnika strony pozwanej.

Ref. SSR K. H.